

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΜΑΪΟΥ 2015

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Διδαγμένο κείμενο

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Πλάτωνος, Πρωταγόρας (322A - 323)

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἰδρῦεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκήσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνάς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἠὔρετο. οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ᾤκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής -πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἧς μέρος πολεμική— ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σῶζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δεῖσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· «Πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; νενέμηνται δὲ ὧδε· εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην δὲ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντα νείμω;» «Ἐπὶ πάντα», ἔφη ὁ Ζεὺς, «καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θεὸς παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως».

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Από το κείμενο, που σας δίνεται, να μεταφράσετε στη νέα ελληνική γλώσσα το απόσπασμα: «Οὕτω δὴ ... ἄνθρωποις».

Μονάδες 10

2. «Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος... καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἠϋρετο»: Να αναφέρετε τον λόγο για τον οποίο ο άνθρωπος απέκτησε συγγένεια με τους θεούς καθώς και τα στάδια της πολιτισμικής του ανάπτυξης, όπως αυτά διακρίνονται στο απόσπασμα.

Μονάδες 15

3. Να ορίσετε τα μέρη της πολιτικής αρετής και να εξηγήσετε - σύμφωνα με τον μύθο του Πρωταγόρα- τη σημασία τους για τη συγκρότηση των πολιτικά οργανωμένων κοινωνιών.

Μονάδες 15

4. Τι γνωρίζετε για τον μύθο ως σοφιστική μέθοδο και πώς τον χρησιμοποιεί ο Πλάτωνας;

Μονάδες 10

5. α) Να βρείτε στο παραπάνω κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **σχετικός, άφιξη, ιαματικός, αποδιοπομπαίος, γένεση**

Μονάδες 5

β) Να γράψετε μία ομόρριζη λέξη της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας, απλή ή σύνθετη, για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **ἠϋρετο, συναγωγοί, ἀπόλοιτο, νενέμηνται, δοίη.**

Μονάδες 5

Αδίδακτο κείμενο

Πλάτωνος Φαίδων, 59 c-d

ΦΑΙΔ.: Ἐγώ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι διηγῆσασθαι. αἰεὶ γὰρ δὴ καὶ τὰς πρόσθεν ἡμέρας εἰώθεμεν φοιτᾶν καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι

παρὰ τὸν Σωκράτη, συλλεγόμενοι ἔωθεν εἰς τὸ δικαστήριον ἐν ᾧ καὶ ἡ δίκη ἐγένετο· πλησίον γὰρ ἦν τοῦ δεσμοτηρίου. περιεμένομεν οὖν ἐκάστοτε ἕως ἀνοιχθείη τὸ δεσμοτήριον, διατρίβοντες μετ' ἀλλήλων· ἀνεώγετο γὰρ οὐ πρό· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη, εἰσῆμεν παρὰ τὸν Σωκράτη καὶ τὰ πολλὰ διημερεύομεν μετ' αὐτοῦ. καὶ δὴ καὶ τότε πρωαίτερον συνελέγημεν· τῇ γὰρ πρωτεραία [ἡμέρα] ἐπειδὴ ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου ἐσπέρας, ἐπυθόμεθα ὅτι τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου ἀφιγμένον εἶη.

Λεξιλόγιο:

εἴωθα= συνηθίζω

ἔωθεν= ἀπὸ το προῖ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

A. Να μεταφραστεί το απόσπασμα.

Μονάδες 20

B. Γραμματική:

Να γραφούν οι ακόλουθοι τύποι:

τὰς ἡμέρας: γενική πληθυντικού

ἐγὼ: δοτική πληθυντικού της αντωνυμίας στο γ' πρόσωπο

ἀλλήλων: αιτιατική πληθυντικού

πρωαίτερον: υπερθετικός βαθμός επιρρήματος

τὸ πλοῖον: ονομαστική πληθυντικού

φοιτᾶν: β' ενικό υποτακτικής ενεστώτα

ἐγένετο: β' ενικό προστακτικής αορίστου β'

περιεμένομεν: γ' πληθυντικό οριστικής Μέλλοντα

συνελέγημεν: απαρέμφατο παθητικού αορίστου β'

εἰσῆμεν: γ' ενικό υποτακτικής ενεστώτα.

Μονάδες 10

Γ. Συντακτικό:

1. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι ακόλουθες λέξεις: σοι, τὰς ἡμέρας, φοιτᾶν, ἐκάστοτε, παρὰ τὸν Σωκράτη.

Μονάδες 5

2. «τῆ γὰρ προτεραία [ἡμέρα] ἐπειδὴ ἐξήλομεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἐσπέρας, ἐπυθόμεθα ὅτι τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου ἀφιγμένον εἶη»: Να συμπτυχθούν οι δευτερεύουσες προτάσεις στις αντίστοιχες μετοχές ανάλογα με το είδος τους.

Μονάδες 5

Οδηγίες προς υποψηφίους

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ